

Denne Bestemmelse troer jeg burde henføres under § 6. Den i § 26 opførte Bestemmelse: „Det skal være Amtsraadet overladt at nedsætte et staaende Udvalg etc.“, mener jeg burde forandres derhen, at det skal paalægges Amtsraadet at vælge et saadant staaende Udvalg; thi bliver det staaende, som det staaer, vil det i enkelte Tilfælde nedsætte Udvalg, i andre ikke, og Landboerne ville have en afgjørende Indflydelse paa, om Udvalget bliver nedsat eller ei. Med Hensyn til Kjøbstædernes Repræsentation ligeoverfor Landets, da kan jeg ikke forlange en større, end der er; ialtfald efter Folketallet er den større, end der tilkommer Kjøbstæderne, og jeg troer, at det, at hver enkelt Kjøbstad kunde faae een Repræsentant, vilde i de Aalter, hvor der er flere smaa Kjøbstæder, give Kjøbstæderne en usorholdsmæssig Repræsentation. Jeg maa vende tilbage til det eneste Ønske, jeg har ved denne Lov, nemlig, at vi maae faae den underordnede Communalfølgelighed sikket, forinden vi sikke den overordnede. Den ærede Rigsdagsmand for Skanderborg (C. M. Jespersen) har ogsaa udtalt det, at forsaavidt der handlede om første Instants, kunde han være enig, men forsaavidt der handlede om anden Instants, var han af samme Mening som jeg, at endeel af disse Sager ogsaa kunde finde en hensigtsmæssigere Afgjørelse i Kjøbstæderne, saa man ikke burde delegere Folk fra disse for at afgjøre dem paa andet Sted i Samling med mindre sagkyndige Mænd. Da den høitærede Indenrigsminister, der har faaet store Fortjenester af Folkefriheden, nu ogsaa har taget denne Sag i sin Haand, vil jeg ønske, at det maa lykkes ham at føie det nye Blad til sin Krands: at indfri Grundlovens Øfte i § 96. Jeg troer ikke, at nogen Anden bedre end han vilde kunne bringe denne Lov i Udførelse og ordne disse vanskelige Forhold, men der maa begyndes fræden.

Indenrigsministeren: Jeg ønsker strax at fjerne en Misforstaaelse, som jeg frygter har gjort sig gjældende hos den ærede sidste Taler. Jeg har yttret, at jeg betragtede denne Lov som

en foreløbig Afslutning, og at der ganske vist stod et Skridt tilbage, men som man ikke uden Ubefindighed nu kunde gjøre; at Loven altsaa kun er en foreløbig Afgjørelse af den Bestræbelse, der er gaaet igjennem en Række Love: at sammensmelte Kjøbstad og Land til en Communaleenhed. Det staaer ikke i Modsigelse hermed, naar jeg bemærkede, at Lovudkastet ikke giver sig ud for at løse hele dette Spørgsmaal. Der staaer to Love tilbage, saaledes som jeg har tænkt mig Sagen, nemlig en Lov om det kommunale Bestatningsvæsen, som nærmest staaer for Tour, og, hvis jeg bliver i Ministeriet, skal der blive gjort Skridt til dette Forholds Ordning; men det foreliggende Lovudkast lader denne Sag urørt, og det forekommer mig at være en ubillig Fordring, som man ikke tidligere har gjort til noget Lovudkast, hvis Indhold man forøvrigt anseer for ønskeligt, at det skal omfatte alle de Ting, der staaer i Forbindelse dermed; jeg mener saaledes, at Spørgsmaalet om det kommunale Bestatningsvæsen maa forbeholdes til en anden Lov. — Den anden og sidste Lov i denne Retning vil være, hvad vi hos os sædvanlig kalder en Competencelov, og de første Yttringer, der falder om det nærværende Lovudkast, syntes at gaae i denne Retning. Jeg maa tillade mig at sige, at det forekommer mig, at dette Spørgsmaal helst og naturligt, i alt Fald forberedende, udvikler sig sædvanmæssigt. Vi staaer med Hensyn til de kommunale Forhold ligeoverfor en sædvanmæssig Udvikling af Retten, der er umiskjendelig, hvorom man lettest vil kunne overbevise sig ved at see hen til den Forskjel mellem den factiske Selvstændighed og kommunale Frihed i den Henseende, hvoraf Kjøbstad- og Land-Communerne nu ere i Besiddelse, og den, de havde for 10 Aar siden, skjøndt Lovgivningen er den samme. Den factiske bestaaende Frihed er i det Hele ikke blot forskjellig saa at sige fra Aar til Aar, men ogsaa fra Amt til Amt og fra Kjøbstad til Kjøbstad og beroer paa, at der findes Dygtighed og Selvstændighed til, jeg vil ikke sige at bemægtige sig den, men til retfærdigt og forstandigt at udvikle den.